

جنگ و دفاع جهاد در قرآن
از منظر پیامبر اعظم صلی الله علیه و آله
و امام علی علیه السلام

علیرضا ابوالفضلی

۱۳۸۸

سرشناسه: ابوالفضل، علیرضا
 عنوان و پدیده‌آوران: جنگ و دفاع جهاد، در قرآن، از منظر پیامبر اعظم و امام علی / گردآورنده علیرضا ابوالفضل.
 مشخصات نشر: مشهد: مؤسسه انتشاراتی خاتم، ۱۳۸۸.
 مشخصات ظاهری: ۲۵۲ ص
 شابک: ۰-۷۷-۶۸۴۵-۹۶۴-۹۷۸
 یادداشت: فهرست‌نویسی بر اساس اطلاعات فیبا
 موضوع: جهاد - جنبه های قرآنی
 موضوع: جهاد
 موضوع: حضرت محمد صلی الله علیه وآله، ۵۳ قبل از هجرت - ۱۱ ق. - جنگها
 موضوع: حضرت علی بن ابی طالب علیه السلام، امام اول، ۲۳ قبل از هجرت - ۴۰ ق. - خطبه ها
 رده بندی کنگره: BP ۱۰۴
 نشانه اثر: ۲ الف ۹ ج /
 رده دیویی: ۲۹۷/۱۵۹

تلفن مرکز بخش: ۰۹۱۵۹۰۶۸۳۸۶

بین خاقانی ۲۸ و ۳۰

مؤسسه فرهنگی انتشاراتی خاتم

شناسنامه کتاب:

نام کتاب: جنگ و دفاع جهاد، در قرآن، از منظر پیامبر اعظم و امام علی
 نام نویسنده: علیرضا ابوالفضل
 ناشر: مؤسسه فرهنگی انتشاراتی خاتم
 حروف تکراری و صفحه آرای: چاپ آسان ۸۷۹۹۲۳۳-۵۱۱
 ویرایش و بازخوانی: شورای بررسی خاتم
 نوبت چاپ: اول ۱۳۸۸
 شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه
 چاپ و صحافی: شاهد
 شابک: ۰-۷۷-۶۸۴۵-۹۶۴-۹۷۸
 قیمت: ۲۹۸۰ تومان
 کليه حقوق برای ناشر محفوظ است.

فهرست مطالب :

عنوان	صفحه
فصل اول : جنگ و دفاع و جهاد در قرآن	
۱- آیات مربوط به نظام اجتماع.....	۲۰
۲- قشون و لشکر.....	۲۰
۳- روح جنگ.....	۲۱
۴- پیروزی.....	۲۱
۵- دعوت به زیر سلاح.....	۲۳
۶- ماه های مقدس.....	۵۷
۷- وساطت.....	۶۰
۸- تعلیمات جنگی.....	۶۱
۹- سربازگیری.....	۶۱
۱۰- مقررات و قوانین.....	۶۴
۱۱- نماز قصر و نحوه نماز خواندن در جنگ.....	۶۹
۱۲- نظامیان شرور.....	۷۱
۱۳- معجزات نظامی.....	۸۸
۱۴- پیروزی و شکست.....	۹۱
۱۵- استفاده آهن و اسب.....	۱۰۷
۱۶- غنیمت جنگی.....	۱۰۸

- ۱۷- کینه جویی ۱۱۱
- ۱۸- اسیران جنگی ۱۱۲
- ۱۹- بندگان ۱۱۳
- ۲۰- جاسوسی ۱۱۴
- ۲۱- خبر ۱۱۴

فصل دوم: جهاد و دفاع و جنگ در اسلام از منظر پیامبر اعظم (ص)

- ۱- ماهیت جهاد ۱۱۸
- ۲- بررسی آیات قرآن کریم در باب جهاد ۱۲۰
- ۳- اخلاق پیامبر اعظم (ص) ۱۳۱
- ۴- لزوم دفاع و نبرد ۱۳۲
- ۵- ماهیت جنگ پیامبر اسلام (ص) ۱۳۳
- ۶- تدابیر دفاعی پیامبر اسلام (ص) ۱۳۵
- ۷- سیره و روش پیامبر (ص) ۱۳۷

فصل سوم: جهاد دفاع از دیدگاه امیرالمؤمنین علی (ع) در نهج البلاغه

- ۱- ارزش جهاد در راه خدا ۱۴۳
- ۲- ترجمه خطبه ۴۷ ۱۴۵
- ۳- ترجمه خطبه ۴۸ ۱۴۶
- ۴- آموزش نظامی ۱۴۷

-
- ۵- ترجمه خطبه ۱۲..... ۱۴۷
- ۶- شرکت آیندگان در پاداش گذشتگان..... ۱۴۷
- ۷- ترجمه خطبه ۱۴..... ۱۴۷
- ۸- ترجمه خطبه ۲۴ و ضرورت آمادگی برای جهاد..... ۱۴۸
- ۹- ترجمه خطبه ۲۵ و علل شکست ملت ها و نفرین به امت خیانتکار..... ۱۴۹
- ۱۰- ترجمه خطبه ۳۳ و ویژگی های نظامی و اخلاقی امام علی (ع)..... ۱۵۱
- ۱۱- ترجمه خطبه ۳۴ و علل عقب ماندگی مردم کوفه..... ۱۵۲
- ۱۲- ترجمه خطبه ۴۸ ضرورت آمادگی رزمی..... ۱۵۳
- ۱۳- ترجمه خطبه ۵۱ فرمان خط شکستن و آزاد کردن آب فرات..... ۱۵۳
- ۱۴- ترجمه خطبه ۶۶ آموزش تاکتیک های نظامی..... ۱۵۴
- ۱۵- ترجمه خطبه ۱۰۷ وصف نبرد یاران در صفین..... ۱۵۵
- ۱۶- ترجمه خطبه ۱۲۲ پس از پذیرش حکمیت و علل شکست کوفیان..... ۱۵۶
- ۱۷- وصف یاران شهید که وفادار بودند..... ۱۵۷
- ۱۸- ترجمه خطبه ۱۲۳ آموزش روانی در جنگ..... ۱۵۸
- ۱۹- هشدار از کوتاهی در نبرد..... ۱۵۹

- ۲۰- ترجمه خطبه ۱۲۴ آموزش نظامی (تاکتیک های رزمی انفرادی)..... ۱۵۹
- ۲۱- آموزش معنوی سربازان..... ۱۶۰
- ۲۲- ضرورت جنگ بی امان برای شکست شامیان..... ۱۶۱
- ۲۳- مشاوره نظامی..... ۱۶۱
- ۲۴- ترجمه خطبه ۱۷۱ دعای امام (ع) در آستانه نبرد صفین..... ۱۶۲
- ۲۵- روش بسیج نیروها در جنگ..... ۱۶۳
- ۲۶- ترجمه خطبه ۱۹۰ آموزش نظامی..... ۱۶۳
- ۲۷- ترجمه خطبه ۱۹۲ قاطعیت امام در نبرد با منحرفان..... ۱۶۴
- ۲۸- سوابق درخشان شجاعت و فضائل امام (ع)..... ۱۶۴
- ۲۹- اخلاق در جنگ..... ۱۶۶
- ۳۰- خطبه ۲۱۲ بسیج مردم برای جنگ با شامیان..... ۱۶۶
- ۳۱- ترجمه خطبه ۲۴۱ تشویق یاران به جهاد..... ۱۶۷
- ۳۲- تشکر از مجاهدان از جنگ برگشته..... ۱۶۷
- ۳۳- روش گزینش نیروهای عمل کننده..... ۱۶۸
- ۳۴- آموزش نظامی به لشکریان..... ۱۶۸
- ۳۵- احتیاط های نظامی نسبت به سربازان پیش تاز..... ۱۶۹
- ۳۶- رعایت سلسله مراتب فرماندهی..... ۱۷۰
- ۳۷- رعایت اصول انسانی در جنگ..... ۱۷۰

- ۳۸- نیایش در جنگ ۱۷۰
- ۳۹- آموزش تاکتیک های نظامی ۱۷۲
- ۴۰- روش دلجویی از فرماندهان مغرول ۱۷۳
- ۴۱- آمادگی رزمی ۱۷۴
- ۴۲- اعلام موضوع قاطعانه در جنگ ۱۷۵
- ۴۳- علل سقوط مصر ۱۷۶
- ۴۴- پرهیز از غرورذاتی در نعمت ها ۱۷۶
- ۴۵- مسئولیت های رهبری و نظامیان ۱۷۷
- ۴۶- بخشش نظامیان ۱۷۸
- ۴۷- کارگزاران دولتی ۱۸۰
- ۴۸- نویسندگان و منشیان ۱۸۱
- ۴۹- روش برخورد با دشمن ۱۸۳
- ۵۰- هشدار در شتابزدگی ۱۸۴
- ۵۱- روش بسیج کردن مردم برای جهاد ۱۸۵
- ۵۲- افشای حوادث جنگ صفین ۱۸۵
- ۵۳- مسئولیت های فرماندهی ۱۸۶
- ۵۴- جبران خسارت ها در مانورهای نظامی ۱۸۷
- ۵۵- نكوهش از فرمانده شكست خورده ۱۸۸
- ۵۶- پاسخ تهدیدات نظامی معاویه ۱۸۹

۵۷- یادآوری سوابق نظامی در پیروزی ها ۱۹۰

۵۸- اخلاق فرماندهی ۱۹۲

فصل چهارم : حکمت های امام (ع)

۱- روش برخورد با فتنه ها ۱۹۴

۲- شناخت ارزش ها و ضدا ارزش ها ۱۹۴

۳- ارزش اخلاقی ۱۹۴

۴- ارزش رازداری و خوشرویی ۱۹۴

۵- روش زندگی با مردم ۱۹۵

۶- روش برخورد با دشمن ۱۹۵

۷- آیین دوست یابی ۱۹۵

۸- ره آورد شوم فرار از جنگ ۱۹۶

۹- ارزش ها و آداب معاشرت با مردم ۱۹۶

۱۰- خوبی ها ۱۹۶

۱۱- هشدار ۱۹۷

۱۲- شناخت بزرگوار و پست فطرت ۱۹۷

۱۳- قدرت و عیب پوشی ۱۹۸

۱۴- روش برخورد با شکست خوردگان ۱۹۸

۱۵- مردم پس از جنگ ها ۱۹۸

-
- ۱۶- نکوهش از سستی در عمل ۱۹۸
- ۱۷- ضرورت آینده نگری ۱۹۸
- ۱۸- صبر و پیروزی ۱۹۹
- ۱۹- ضرورت پابندی به عهد و پیمان ۱۹۹
- ۲۰- ضرورت خداشناسی و اطاعت ۱۹۹
- ۲۱- فراهم بودن راه های هدایت ۱۹۹
- ۲۲- روش برخورد با دوستان بد ۲۰۰
- ۲۳- پرهیز از موضع اتهام ۲۰۰
- ۲۴- قدرت و زورگوئی ۲۰۰
- ۲۵- ارزش مشورت و پرهیز از خودمحوری ۲۰۰
- ۲۶- ضرورت رازداری ۲۰۰
- ۲۷- پرهیز از غفلت زدگی ۲۰۱
- ۲۸- فقر و نابودی ۲۰۱
- ۲۹- روش برخورد با متجاوزان ۲۰۱
- ۳۰- پرهیز از نافرمانی خدا ۲۰۱
- ۳۱- پرهیز از تجاوز به حقوق دیگران ۲۰۱
- ۳۲- خودپسندی و محرومیت ها ۲۰۱
- ۳۳- توجه به فناپذیری دنیا ۲۰۲
- ۳۴- ارزش مشورت ها ۲۰۲

- ۳۵- ارزش خشم در راه خدا ۲۰۲
- ۳۶- راه درمان ترس ۲۰۲
- ۳۷- ابزار ریاست (بردباری فراوان) ۲۰۲
- ۳۸- روش برخورد با بدان ۲۰۳
- ۳۹- روش نابود کردن بدی ها ۲۰۳
- ۴۰- لجاجت و سستی اراده ۲۰۳
- ۴۱- طمع ورزی و بردگی ۲۰۳
- ۴۲- ارزش دوراندیشی و پرهیز از کوتاهی ۲۰۳
- ۴۳- شناخت جایگاه سخن و سکوت ۲۰۴
- ۴۴- ضرورت حق گرایی ۲۰۴
- ۴۵- پرهیز از زر اندوزی ۲۰۴
- ۴۶- عبرت آموزی از اتلاف اموال ۲۰۴
- ۴۷- روش درمان روح ۲۰۴
- ۴۸- خبر از ظهور حضرت مهدی (عج) ۲۰۵
- ۴۹- ارزش های اخلاقی ۲۰۵
- ۵۰- تحمل مشکلات و خشنودی ۲۰۶
- ۵۱- نرم خوئی و کامیابی ۲۰۶
- ۵۲- اختلاف آفت اندیشه ۲۰۶
- ۵۳- قدرت و تجاوزکاری ۲۰۶

- ۵۴- دگرگونی روزگار و شناخت انسان ها ۲۰۶
- ۵۵- آینده دردناک ستمکاران ۲۰۷
- ۵۶- ارکان ایمان ۲۰۷
- ۵۷- ارزش ها و ضدارزش ها ۲۰۷
- ۵۸- راه به دست آوردن ۲۰۸
- ۵۹- پرهیز از آغازگری در مبارزه ۲۰۸
- ۶۰- زشتی سستی و سخن چینی ۲۰۸
- ۶۱- ارزش ترس از خداوند ۲۰۸
- ۶۲- روش صحیح پاسخگویی ۲۰۹
- ۶۳- مسئولیت نعمت های الهی ۲۰۹
- ۶۴- کاستی قدرت و کنترل شهوت ۲۰۹
- ۶۵- هشدار از پشت کردن نعمت ها ۲۱۰
- ۶۶- ره آورد سخاوت ۲۱۰
- ۶۷- روش سوگند دادن ستمکار ۲۱۰
- ۶۸- تندخویی و جنون ۲۱۰
- ۶۹- شناخت جایگاه وفاداری ۲۱۱
- ۷۰- روایتی از امام ۲۱۱
- ۷۱- روایتی دیگر از امام جهاد پیامبر (ص) ۲۱۱
- ۷۲- علل سقوط جامعه ۲۱۲

- ۷۳- شناخت دوست و دشمنان..... ۲۱۳
- ۷۴- قاطعیت در مبارزات..... ۲۱۳
- ۷۵- پیروزی های دروغین..... ۲۱۳
- ۷۶- روانشناسی مردان ستمکار..... ۲۱۴
- ۷۷- مراحل شکست در مبارزه..... ۲۱۴
- ۷۸- ارزش عقل و بردباری..... ۲۱۵
- ۷۹- راه غرور زدایی..... ۲۱۵
- ۸۰- ارزش عفت و پاکدامنی..... ۲۱۵
- ۸۱- آفت دوستی..... ۲۱۵

مقدمه :

سال های متمادی است که این حقیر ذهنم به طرف نهج البلاغه مولای مؤمنان متوجه گشته و مرا به این هدایت نمود که اگر روزی توفیق حاصل گردد بتوانم فرازهایی از این کتاب مهم و ارزشمند امام (ع) را از خطبه ها و حکمت ها به روش برگرفته از نظرات قابل فهم و شیوا و به طور ترجمه فارسی مورد استفاده همگان و به خصوص دلیر مردان نظامی در بهره گیری آموزش نظامی و تاکتیک جنگی و دفاع و نحوه برخورد با دشمنان و مقابله با بیگانگان فراهم نموده تا در مراحل مختلف در صحنه هایی نبرد و یا در زمان فراغت مطالعه نموده تا شاید از این همه تجربه و ارشاد آن امام همام چراغ راه رزمندگان و دفاع گران خوب وطن جمهوری اسلامی که بر پایه اسلامیت ناب محمدی (ص) بنا شده باشد و برداشت از این مجموعه باعث تقویت روحیه دلاوری و رادمردی مردان پاک و همیشه بیدار ما که در سرتاسر هشت سال دفاع با دست خود عنایات خداوند متعال و انمه اطهار را لمس کردند بیفزاید و از حکمت های آن بنده بهترین و امام متقین و آن یاور پیامبر اعظم (ص) و آن شیر صحنه های نبرد و شب زنده دار شب های تار، هر کس به قدر همت خود توشه ای برداشت نمایند.

خداوند را سپاس می گویم که این توفیق آخر الامر در ابتدای سال ۱۳۸۸ فراهم شد و توانستم در گردآوری آن بعد از کوشش های فراوان در مدت یک سال آن را به این سبک آماده نمایم. بنده حقیر در آغاز کار هدایت شدم به طرف قرآن کریم ابتدا از کنار هم گذاشتن آیات قرآنی آن چه در این کتاب عظیم و هدایت گر بیان شده و جهت جنگ و دفاع و شیوه های برخورد با دشمنان و تدبیر و استفاده از سلاح و ادوات جنگی و پیروزی به دست آمده در تمام زمینه ها و جنگ در ماه های حرام و ماه های مقدس و شروط مربوط به آن وساطت بین مسلمین و یا کفار که مایل به صلح هستند و همچنین در آموختن تعلیمات جنگی و سربازگیری برای فراهم نمودن لشکر و رعایت مقررات و قوانین و اعتقادات و عدالت و تا آن جا که در آیات معین شده فرایض هنگام نبرد که نماز قصر است و در موقع جنگ چگونه باید نماز خواند و برخورد با نظامیان شرور و جهاد در راه خدا و معجزات نظامی و هنگامی که خداوند با فرستادن شماری از فرشته ها پیروزی را وعده داده و ترس را در دل کافران انداخت تا گردانهایشان را بزنید و سرانجام پیروزی را نصیب شما کرد و تمام آیات را به تفکیک جمع آوری نموده تا در هر زمینه ای از موارد اشاره شده احتیاج به مراجعه تمام قرآن و برای سهل وصول بودن و در دست رسی به موارد کلاً در یک جا فراهم و آسان تر و کم حجم برای خواننده عزیز باشد و سپس توجه قرآن هوشدار به سُستی در

کار دین و نه این که از فوت غنیمت اندوهناک باشید و از فرمان پیامبر سرباز زنید که شکست برای شما است. همان طور که در جنگ احد پیش آمد وعده ای برای جمع آوری غنیمت سنگر خود را ترک کردند و آن چه نباید پیش آید به وجود آمد و شهادت سیدالشهدا حمزه و زخمی شدن پیامبر انجامید و باز می فرماید: مبدا در عقوبت و ستم در مقابل انتقام کشیدن رسم عدالت را از دست داده و کینه جوئی کنید و در آیاتی می فرماید: هیچ پیغمبری را روا نباشد که از اسیران جنگی فدا گرفته و آنان را رها کند تا خون ناپاکان را بسیار بریزند پس اصحاب تو ای پیامبر نباید برای مطاع دنیا این انتظار را از تو داشته باشند که خدا از تمام اعمال بندگان آگاه است و باز در جای دیگر می فرماید که نسبت به هم ظن و گمان نداشته باشید و در حال یکدیگر تجسس نکنید و جاسوسی نکنید و از این که منافقان مبدا خبرهایی که نباید افشا شود و منتشر سازند و پیامبر خود در تمام غزوات و در تمام صحنه های نبرد بر لشکریان خود آموزش های لازم را داد، در جهاد با کفار رعایت آن چه خداوند فرموده به خود و هم رزمانش می نمود لازم دیدم در این جا به جهاد و غزوات پیغمبر اعظم (ص) و این که تمام غزوات آن حضرت جنبه بازدارندگی و دفاعی داشته اشاره نمایم و در پایان از خطبه ها و حکمت های مولای متقیان علی (ع) فرازهایی جمع آوری گردیده است.